

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Norsk Romsenter
Postboks 113 Skøyen
0212 Oslo

Deres ref	Vår ref	Dato
	15/5240	22.12.15

Statsbudsjettet 2016: Tildelingsbrev til Norsk Romsenter

1. Innledning	1
2. Regjeringens langsiktige mål og strategier	2
3. Mål og prioriteringer i 2016.....	2
4. Føringer og oppdrag i 2016	3
5. Styringsdialog gjennom året	5
6. Budsjettvedtak og fullmakter for 2016.....	5
Vedlegg 1: Styringsparametere og rapporteringskrav	7
Vedlegg 2: Styringskalenderen for 2016.....	7
Vedlegg 3: Fullmakter 2016.....	14

1. INNLEDNING

Nærings- og fiskeridepartementet viser til Innst. 8 S (2015–2016) og Prop. 1 S (2015–2016) for Nærings- og fiskeridepartementet og meddeler med dette Stortingets budsjettvedtak og departementets styringssignaler for Norsk Romsenter i 2016.

Tildelingsbrevet fastsetter mål, prioriteringer og resultatkrav for Norsk Romsenter i 2016. Brevet gir også enkelte faglige føringer og spesifiserer konkrete oppdrag med leveranse i 2016, men gir ikke en uttømmende oversikt over etatens oppgaver. Etatens

myndighet, ansvar og faste oppgaver framgår av hovedinstruks for styringen av Norsk Romsenter, fastsatt 19.06.2014.

I tillegg til tildelingsbrevet og hovedinstruksen gjelder følgende styringsdokumenter av flerårig karakter:

- Regelverk for tilskudd til kontingent i European Space Agency og tilskudd til internasjonal romvirksomhet fastsatt 14. oktober 2008
- Retningslinjer for ordningen med offentlige tilskudd til nasjonale følgeprogrammer fastsatt 1. juli 2014
- Regelverk for forvaltning av tilskudd til nasjonal infrastruktur og tekniske aktiviteter fastsatt 1. juli 2014
- Regelverk for tilskudd til norsk deltakelse i utbyggingen av det europeiske satellittnavigasjonssystemet Galileo fastsatt 16. mars 2010

For øvrig gjelder Reglement for økonomistyring i staten, Bestemmelser om økonomistyring i staten og føringene fastsatt i Prop. 1 S (2015–2016).

Departementet tar forbehold om at etaten innenfor gjeldende budsjettammer kan bli pålagt enkelte oppgaver i tillegg til de som er beskrevet i dette brevet. I slike tilfeller vil det sendes tillegg til tildelingsbrev.

2. REGJERINGENS LANGSIKTIGE MÅL OG STRATEGIER

Målene for norsk romvirksomhet er fastsatt i Meld. St. 32 (2012-2013) *Mellom himmel og jord: Norsk romvirksomhet for næring og nytte*. Hovedmålet for den norske satsingen på romvirksomhet er at virksomheten skal være et verktøy for norske interesser. Det er satt fire delmål for satsingen:

- Lønnsomme bedrifter, vekst og sysselsetting
- Dekning av viktige samfunns- og brukerbehov
- Bedre utnyttelse av internasjonalt samarbeid om romvirksomhet
- God nasjonal forvaltning av norsk romvirksomhet

Meldingen fastsetter videre at Norsk Romsenter skal være statens strategiske, samordnende og utøvende organ for å sikre en effektiv utnyttelse av verdensrommet til beste for det norske samfunnet. Det skal arbeides for at offentlige investeringer i romvirksomhet forvaltes kostnadseffektivt og fører til størst mulig samfunnsnytte. Satsingen skal bidra til økt konkurransevne og verdiskapning i norsk næringsliv. Videre skal det arbeides for at romvirksomhet bidrar til å realisere regjeringens mål for andre politikkområder, slik som nordområdene, klima- og miljøpolitikk, samfunnsikkerhet, transport og forskning.

3. MÅL OG PRIORITERINGER I 2016

3.1 Mål

Norsk Romsenter skal bidra til å realisere målene for norsk romvirksomhet, slik de er fastsatt i Meld. St. 32 (2012-2013) *Mellom himmel og jord: Norsk romvirksomhet for*

næring og nytte. For å oppnå disse overordnede målene for politikkområdet er følgende mål definert for Norsk Romsenter:

Mål

- Maksimal utnyttelse av deltakelse i ESAs programmer
- Maksimal nytte av Norges deltakelse i EUs romprogrammer
- Videre utvikling av nasjonal rominfrastruktur
- Effektiv offentlig forvaltning og verdiskapning også utenfor romsektoren
- Anerkjent rådgiver for norsk forvaltning og næringsliv

Norsk Romsenter skal sikre at målene oppnås med effektiv ressursbruk og at lover og regler overholdes, jf. § 4 i økonomiregelverket.

Styringsparametere og rapporteringskrav følger i vedlegg 1.

3.2 Prioriteringer 2016

I 2016 skal Norsk Romsenter særlig prioritere følgende oppgaver:

- Størst mulig industriretur i den europeiske romorganisasjonen ESA
- Ivaretagelse av Norges interesser i EUs romprogrammer, herunder Galileo og EGNOS, Copernicus og Horisont 2020, og følge arbeidet med EUs nye romstrategi
- Tilrettelegging for at romvirksomhet og rominfrastruktur skal kunne bidra til å løse nasjonale brukerbehov, særlig i nordområdene
- Gjennom rådgivningsvirksomhet bidra til å styrke utnyttelsen av generelle forsknings- og innovasjonsvirkemidler inn mot romsektoren og utnytte synergieffekter overfor andre næringer
- Bidra til grunnlag for en nasjonal politikk på romsikkerhetsområdet

Romvirksomhet er et sterkt sektorovergripende politikkkfelt. Departementet legger derfor stor vekt på samordning mellom Norsk Romsenter og andre offentlige aktører, herunder Norges forskningsråd, Innovasjon Norge, Kystverket, Kartverket, Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, Meteorologisk institutt, Nasjonalt senter for romrelatert opplæring, Space Norway AS, Andøya Space Center AS, StatSat AS, Forsvarets forskningsinstitutt, Forsvaret og Nasjonal sikkerhetsmyndighet.

4. FØRINGER OG OPPDRAG I 2016

Satsingen på norsk romvirksomhet skal bidra til økt konkurranseevne og verdiskapning, og størst mulig samfunnsnytte. Kombinasjon av informasjons- og romteknologi frembringer anvendelser og tjenester som dekker viktige samfunns- og brukerbehov. Norsk Romsenter skal i 2016, i samarbeid med andre deler av virkemiddelapparatet, konkretisere en strategi for nedstrømsutviklingen. Med bakgrunn i en slik strategi og at norsk romindustri har sin høyteknologiske industribase innen andre sektorer, eksempelvis maritim, forsvar, energi, og IKT, skal Norsk Romsenter utnytte mulighetene gjeldende rammeverk gir for å bistå utvikling av nedstrøms romrelatert sektor.

Norges deltakelse i ESAs programmer skal bidra til teknologiutvikling og kompetansebygging i norsk næringsliv, forskningsmiljøer og forvaltning. Videre skal deltakelsen bidra til å utvikle teknologi som kan ivareta norske brukerbehov. Norsk Romsenter skal i 2016 prioritere forberedelser til ESAs ministerrådskonferanse i desember 2016, og utarbeide underlag for tilråding av forpliktelser på ESAs ministerrådskonferanse 2016. Innsatsen skal prioriteres mot områder der Norge har særlige forutsetninger eller behov.

Norsk Romsenter skal i 2016 prioritere oppfølgingen av EUs rompolitikk og utarbeide en interim-rapport om norske muligheter innen 2017. Dette arbeidet skal koordineres med forberedelsene til ESAs ministerrådskonferanse.

4.1 Måling av brukereffekter - fellesføring

Som et ledd i arbeidet med en enklere hverdag for folk flest ønsker regjeringen å styrke kontakten mellom brukerne og forvaltningen.

I 2016 skal Norsk Romsenter kartlegge hvordan brukere opplever etaten. Norsk Romsenter står fritt til selv å velge metode for kartleggingen. Virksomheter som allerede har etablert gode systemer for brukerundersøkelser og brukerdiallog skal vurdere behovet for å forbedre eksisterende initiativer eller å iverksette nye. På bakgrunn av kartleggingen skal Norsk Romsenter vurdere og eventuelt ta initiativ til tiltak som kan forbedre tjenestene.

I årsrapporten for 2016 skal Norsk Romsenter omtale resultatet av kartleggingen og eventuelt beskrive hvilke tiltak som planlegges eller allerede er iverksatt.

4.2 Samfunnssikkerhet og beredskap

Samfunnssikkerhet og beredskap skal være integrert i virksomhetens styring, og det skal foreligge dokumentasjon på hvordan virksomheten ivaretar internkontrollen på området, herunder nødvendig opplæring og informasjon. Det skal fokuseres på risikoerkjennelse, verdivurdering og skadevurdering ut fra ansvars- og arbeidsområdet. Virksomheten skal ha etablert nødvendig grunnsikring for beskyttelse av verdier og ha oppdaterte krise-/beredskapsplaner for å sikre god håndtering og kontinuitet ved uforutsette hendelser. Informasjonssikkerhetsarbeidet skal være i samsvar med den nasjonale strategi og handlingsplan for informasjonssikkerhet. Det skal gjennomføres regelmessige øvelser med bakgrunn i planverket. Virksomheten skal i 2016 legge til rette for å ta i bruk lavgradert kommunikasjonsløsning (Nasjonalt BEGRENSET-nett) i henhold til departementets forutsetninger.

For informasjon som faller inn under sikkerhetsloven med forskrifter skal det være etablert tiltak og rutiner i henhold til dette regelverket. Virksomheten skal regelmessig kartlegge risiko og sårbarheter innenfor eget ansvarsområde og utvikle og vedlikeholde oversikten. Det skal regelmessig vurderes om det er aktuelt å foreslå utpeking av skjermingsverdig(e) objekt(er).

Virksomheter med ansvar for utpekte skjermingsverdig(e) objekt(er) skal videreføre og i nødvendig utstrekning forbedre sikkerhetstiltak knyttet til slike objekter.

5. STYRINGSDIALOG GJENNOM ÅRET

Den årlige styringsdialogen mellom Nærings- og fiskeridepartementet og Norsk Romsenter består av følgende faste møter og hoveddokumenter:

- Departementets tildelingsbrev
- Norsk Romsenters tertialrapporter
- Norsk Romsenters årsrapport
- Risikovurdering og økonomirapport per 30.08
- Norsk Romsenters budsjettinnspill
- Departementets referater fra møter med Norsk Romsenter

Norsk Romsenter plikter å informere departementet umiddelbart ved vesentlige avvik. Med vesentlige avvik menes alvorlige forhold eller hendelser som hindrer etaten i å nå sine mål, indikasjoner på at forbruk vil avvike vesentlig fra tildelte budsjettammer, og brudd på sentrale lover og regler. Etaten skal orientere departementet umiddelbart om saker med mulig mediemessig eller politisk interesse. Departementet tar forbehold om at etaten innenfor gjeldende budsjettammer kan bli pålagt enkelte oppgaver i tillegg til de som er beskrevet i dette brevet.

Norsk Romsenter representerer, fremmer og ivaretar Norges interesser i internasjonalt samarbeid om romvirksomhet. Departementet skal holdes løpende orientert om dette arbeidet og om utviklingstrekk av betydning for Norge.

En styringskalender med tidspunkt for etatsstyringsmøter og frister og krav til leveranser er vedlagt.

6. BUDSJETTVEDTAK OG FULLMAKTER FOR 2016

6.1 Budsjettvedtak

For Norsk Romsenter er det fattet budsjettvedtak på kap.922.

Utgifter

(i 1 000 kr)

Kap. 922 Romvirksomhet	
Post	
50 Norsk Romsenter	66 280
70 Kontingent i European Space Agency (ESA)	198 700
71 Internasjonal romvirksomhet	339 100
72 Najonale følgemidler, <i>kan overføres</i>	24 900
73 EUs romprogrammer	271 300
74 Nasjonal infrastruktur og tekniske aktiviteter, <i>kan overføres</i>	39 200
Sum kap. 922	939 480

Norsk Romsenters oppdrag vedrørende Regjeringens klima- og skoginitiativ finansieres med 2,054 mill. kroner over Klima- og miljødepartementets budsjett, betalingskrav vedrørende oppdraget rettes til KLD direkte.

Norsk Romsenter har ansvar for å planlegge virksomheten i 2016 slik at målene kan nås innenfor de bevilgningsrammer som er gitt i dette brevet (jf. Reglement for økonomistyring i staten § 9 og Bestemmelser om økonomistyring i staten, pkt. 2.2.).

Det følger av §5 i Stortingets bevilgningsreglement at utgiftsbevilgninger ikke kan overskrides eller brukes til andre formål enn forutsatt av Stortinget, med mindre det er gitt eksplisitt fullmakt om noe annet, jf. punkt 6.2 under.

6.2 Budsjettfullmakter

Tilsagnsfullmakt

Norsk Romsenter gis fullmakt til å gi tilsagn om tilskudd på 72,64 mill. euro i tillegg til eksisterende bevilgning, for å delta i de frivillige programmene til Den europeiske romorganisasjonen ESA. Samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar skal likevel ikke overstige 107,87 mill. euro

Det bes om særskilt rapportering om utnyttelsen av fullmakten i forklaringene til statsregnskapet.

6.3 Finansielt rammeverk

Det vises til Bestemmelsene om økonomistyring i staten pkt. 3.4.2. Norsk Romsenter skal føre periodisert virksomhetsregnskap. Fra og med 2016 er det et krav at alle statlige virksomheter som fører periodisert virksomhetsregnskap, skal følge statens regnskapsstandarder (SRS), jf. nærmere retningslinjer i Finansdepartementets rundskriv R-114/2015-2 av 23.11.2015.

6.4 Tildeling

I tråd med kravene i § 7 i Reglement for økonomistyring i staten og føringene gitt i dette tildelingsbrevet, blir bevilgningene på kapitel 922 stilt til disposisjon for Norsk Romsenter.

Med hilsen

Arne Benjaminsen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Kjetil Kolsrud Jåsund
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi: Riksrevisjonen

VEDLEGG 1: STYRINGSPARAMETERE OG RAPPORTERINGSKRAV**1.1 Maksimal utnyttelse av deltakelse i ESAs romprogrammer**

Norges deltakelse i ESAs programmer skal bidra til teknologiutvikling og kompetansebygging i norsk næringsliv, forskningsmiljøer og forvaltning. Videre skal deltakelsen bidra til å utvikle teknologi som kan ivareta norske brukerbehov. Innsatsen skal prioriteres mot områder der Norge har særlige forutsetninger eller behov. Resultater på dette området måles i form av ringvirkningsfaktor, returkoeffisienter og i hvilken grad ESA-deltakelsen utløser omsetning i norske bedrifter. Norsk Romsenter skal føre dialog med norske institusjoner og næringsliv med aktiviteter innen romvirksomhet, med sikte på å sikre best mulig utnyttelse av ESA-medlemskapet.

Styringsparametre for dette målet, med resultatmål for 2016 er som følger:

Styringsparameter	Resultatmål 2016
Ringvirkningsfaktor for norske industriaktører	Minst 4,6
Returkoeffisient i ESAs <i>obligatoriske</i> programmer	Minst 0,80
Returkoeffisient i ESAs frivillige programmer	Minst 0,98
ESA-generert salg	Minst 1000 mill. kroner

1.2 Maksimal nytte av Norges deltakelse i EUs romprogrammer

Norsk deltakelse i EUs romprogrammer skal sikre at Norge har påvirkningskraft over samfunns viktig infrastruktur. Videre skal det jobbes for at norske aktører får den innsikten som er nødvendig for best mulig utnyttelse av EUs satellittsystemer for norsk industri og brukere. I 2016 vil det være særlig viktig å sikre kontinuiteten i Norges deltakelse i EGNOS, Galileo og Copernicus. Det er også viktig å følge utviklingen i EUs generelle politikk for romvirksomhet, for å kunne identifisere de muligheter og utfordringer denne utviklingen innebærer for Norge.

Styringsparametre for dette målet, med resultatmål for 2016 er som følger:

Styringsparameter	Resultatmål 2016
Norsk deltakelse i EGNOS og Galileo på like vilkår som EUs medlemsstater	Ferdigstilt avtale om norsk deltakelse i PRS
	Plan for GNSS interferensdeteksjon og mottiltak
	Utarbeidet plan for uavhengig måling av ytelse
Norsk deltakelse i Copernicus på like vilkår som EUs medlemsstater	En nasjonal ekspert i Copernicus-programmet
	Norsk involvering også i Copernicus' Klima- og Sikkerhetsprosjekter

1.3 Videre utvikling av nasjonal rominfrastruktur

Nasjonal infrastructuresatsing skal være komplementær med Norges internasjonale satsing gjennom deltakelse i ESA, EUs romprogrammer og bilaterale avtaler. Det skal legges vekt på å dekke behov som ikke kan løses gjennom internasjonalt samarbeid og på tiltak som øker nytten av Norges internasjonale satsing for norske brukere. Norsk Romsenter forvalter midler over kap. 922 post 74 til utvikling av nasjonal, romrelatert infrastruktur. Midlene forvaltes i

tråd med de retningslinjer Stortinget har fastsatt i Prop. 1 S (2015-2016). Prioriterte oppgaver i 2016 er flerbruks dataprosessering og nasjonal oppfølging i forhold til EUs romprogrammer, samt videre utvikling av norske småsatellitter (AISSat og NorSat).

Styringsparametre for dette målet, med resultatmål for 2016 er som følger:

Styringsparameter	Resultatmål 2016
Utvikling av norske småsatellitter	Oppskyting og innkjøring av AISSat-3
	Oppskyting og innkjøring av NorSat-1, Avklart oppskyting av NorSat-2
Etablering av nasjonalt bakkesegment for Copernicus	1. versjon av operativt bakkesegment etablert

1.4 Effektiv offentlig forvaltning og verdiskapning også utenfor romsektoren

Romvirksomhet spiller en sentral rolle som tilrettelegger for viktige samfunnsoppgaver, slik som transport, naturressursutnyttelse og miljø- og klimaovervåking. Norges deltakelse i Galileo, EGNOS og Copernicus kan gi muligheter for utvikling av nedstrøms produkter og tjenester, også i deler av norsk næringsliv som ikke tradisjonelt regnes som en del av den romrelaterte industrien. For å sikre at Norges investeringer i romvirksomhet gir ringvirkninger på bredest mulig plan i samfunnet, er det nødvendig med tett samarbeid mellom Norsk Romsenter og andre aktører. Det legges derfor til grunn at Norsk Romsenter skal føre løpende dialog med etater som representerer viktige brukergrupper og med det øvrige virkemiddelapparatet, særlig Innovasjon Norge og Norges forskningsråd.

Styringsparametere for dette målet, med resultatmål for 2016 er som følger:

Styringsparameter	Resultatmål 2016
Utnyttelse av jordobservasjonsdata Norge har tilgang til	Operativ flerbruksprosessering av Radarsat- og Sentinel-1-data
	Etablert nasjonal tilgang til Sentinel-2 og Sentinel-3
	Bistand til BarentsWatch og SIOS implementering
Investeringer i romvirksomhet skal gi ringvirkninger på bredest mulig plan	Etablere og iverksette omforent arbeids- og aktivitetsplan for nedstrømsvirksomheten

1.5 Anerkjent rådgiver for norsk forvaltning og næringsliv

Norsk Romsenter skal være rådgivende instans for forvaltningen i romrelaterte saker, herunder sikkerhetsrelaterte spørsmål. Videre skal det gis råd til aktører i næringslivet om hvordan muligheter innen romvirksomhet best kan utnyttes. Det forutsettes tett dialog med Innovasjon Norge og Norges forskningsråd i dette arbeidet. Norsk Romsenter skal også, i samarbeid med Norges forskningsråd, legge til rette for å styrke norske forskningsmiljøer som på ulike måter gjør bruk av romsystemer.

Det er viktig at norske myndigheter har tilstrekkelig oversikt over hvordan den internasjonale utviklingen påvirker norske interesser. Norsk Romsenter skal derfor følge utviklingen i europeisk og global romvirksomhet, identifisere forhold som kan være av betydning for Norge og utvikle strategier for hvordan norske interesser best kan ivaretas.

Rombasert infrastruktur er særlig viktig i nordområdene og Arktis, for å løse utfordringer knyttet til navigasjon, kommunikasjon og overvåking. Satsingen på romvirksomhet inngår

derfor som et viktig ledd i regjeringens nordområdepolitikk. Norsk Romsenter skal gi arbeid relatert til nordområdene og Arktis høy prioritet.

Styringsparametere for dette målet, med resultatmål for 2016 er som følger:

Styringsparameter	Resultatmål 2016
Effektivt samvirke med nasjonale aktører	Avklare hvilken betydning IN/NFRs "generelle virkemidler" kan ha for romvirksomhet og relatert nedstrømsvirksomhet og bistå i tilretteleggelse av disse etter behov.
	Avklare videre samordning med FD og forsvarssektoren
	Utarbeide Rom for Forskning 2 i samarbeid med Norges forskningsråd
	Bistå NFD i utarbeidelse av beslutningsgrunnlag for arktisk satellittkommunikasjon
Relevant, tidsriktig og gjennomarbeidet strategisk rådgivning	Utarbeide underlag for tilråding av forpliktelser på ESAs ministerrådskonferanse 2016
	Oppfølging av underlag for nasjonal politikk på romsikkerhetsområdet
	Gi faglig støtte til KLD på enkeltsaker, som for eksempel fortløpende vurderinger av tekniske komponenter i prosjektdokumenter av relevans for Klima- og skoginitiativet
	Gi faglig støtte til SD for utarbeidelse av nasjonal strategi for posisjonsbestemmelse, navigasjon og presis tid (PNT)
	Utredning av fremtidige norske radarsatellittbehov
	Økt oppmerksomhet rundt betydningen av rombaserte tjenester for klima- og miljøpolitikk
Kommunikasjon mot beslutningstakere og allmennheten	Synliggjøre næringspotensialet for tjenester basert på satellittdata
	Med utgangspunkt i Norsk Romsenters eksisterende representasjon i ESA og EUs romprogrammer, søke å påvirke utviklingen av satellittsystemer og relaterte brukerprosjekter slik at de støtter tropiske skogland og internasjonale organisasjoner som FAO i deres arbeid med skogforvaltning. Spesifikt skal muligheten for å utvikle dedikerte tjenester under Copernicus-programmet tilknyttet tropisk skog utforskes.
Effektivt samvirke med internasjonale aktører	Bistå KLD i relevante internasjonale fora som arbeider med bevaring av tropisk regnskog og tilrettelegging av satellittdata slik at disse bidrar til Klima- og skogprosjektets mål. Særlig relevant er oppfølgingen av Global Forest Observation Initiative.

VEDLEGG 2: STYRINGSKALENDEREN FOR 2016**Leveranser og etatsmøter 2016**

Mnd.	Dato	Aktivitet	Mnd.	Dato	Aktivitet
Jan.	Medio jan. - medio feb.	Avslutning statsregnskap 2015	Juli		
Feb.	26. feb:	Årsrapport 2015 *	Aug.		
Mars	1. mars: 15. mars: Ultimo mars:	Ev. innspill revidert budsjett 2016 Budsjettforslag 2017 Etatsmøte vår (dato avtales)	Sept.	20. sept.: 20. sept.:	2. tertialrapport med risikovurdering for påfølgende år Status økonomi per 31.aug., og ev. innspill endringsproposisjon høstsesjon 2016
April	30. april	Rapportering for forvaltning av nasjonale følgeprogrammer	Okt.	Medio okt. - medio nov.	Dialog om tildelingsbrev for 2017 Etatsmøte høst (dato avtales)
Mai	20. mai: Medio mai – medio juni:	1. tertialrapport Etatsmøte sommer (dato avtales)	Nov.	1. nov.	Innspill til store satsinger 2018
Juni		Kontraktssamtale med etatsleder	Des.	31. des.	Tildelingsbrev for 2017

* Frist for årsrapport for 2016 er 27. februar 2017.

Krav til leveranser*Avslutning av statsregnskapet for 2015*

Frister og krav til leveranser ved avslutning av statsregnskapet for 2015 er meddelt i eget brev av 08.12.2015 (vår ref: 14/7791).

Årsrapport 2015

Vi viser til tildelingsbrevet for 2015 og eget brev sendt ut om anbefalinger og krav til årsrapporten for 2015 (vår ref: 1536/97-5, datert 18.09.2015). Utover dette ber vi virksomheten følge anbefalingene Direktoratet for økonomistyring har til innhold og utforming av hver enkelt del av årsrapporten, jf. dfo.no/no/Styring/Årsrapport, med mindre noe annet er eksplisitt avtalt i etatsstyringsdialogen.

Virksomheten skal i vedlegg til årsrapporten redegjøre for status i arbeidet med samfunnssikkerhet, beredskap og intern sikkerhet. I forbindelse med årsrapporten for 2015 ønskes en redegjørelse for de viktigste utfordringer eller problemstillinger på dette området, på bakgrunn av risiko- og sårbarhetsvurderinger, ledelsens evaluering, øvelse, hendelse eller lignende. Alle virksomheter som det er aktuelt for forutsettes å medvirke til rapportering om sikkerhetstilstanden i regi av Justis- og beredskapsdepartementet som samordningsdepartement innen samfunnssikkerhet og beredskap på sivil side.

Årsrapport 2016

Årsrapport med årsregnskap for 2016 skal i utgangspunktet utformes etter samme krav som for 2015. Det anbefales at virksomhetene fortsetter videreutviklingen av årsrapporten i tråd med krav og anbefalinger for 2015.

Eventuelle innspill til revidert budsjett - Omdisponeringer og tilleggsbevilgninger vårsesjon 2016

I løpet av våren legger regjeringen fram en proposisjon om omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet. Det skal i hovedsak bare fremmes forslag om tillegg som er begrunnet i uforutsette forhold. Dersom etaten har innspill til saker som bør fremmes, ber departementet om at det for hvert enkelt forslag går fram:

- Kort beskrivelse av hva forslaget gjelder og begrunnelse. (F.eks om forslaget gjelder paralleljustering, omdisponering eller utgifts-/inntektsendring.)
- Beløp per kap./post som forslaget vedrører.
- For eventuelle innspill om utgiftsøkninger, skal det gå fram hvilke tiltak som er gjennomført for å begrense utgiftene.

Budsjettforslag 2017

Budsjettforslaget skal vise hvordan etaten vil prioritere sine ressurser det kommende året, gitt at bevilgningen videreføres på nivå med inneværende år (justert for 0,5 % effektiviseringskutt). Innspillet vil danne grunnlag for diskusjon av etatens strategiske planer i styringsdialogen og for departementets arbeid med Prop. 1 S.

Budsjettforslaget skal ta utgangspunkt i virksomhetens fastsatte mål, strategier og gjeldende budsjetttramme og inneholde følgende:

1. Omtale av hovedprioriteringer for 2017. Hovedprioriteringer skal angi hva som er de 1-3 viktigste områdene som etaten skal ha oppmerksomhet på i 2017.
2. Omtale av oppgaver som foreslås prioritert ned på kort eller lang sikt, for å frigjøre ressurser til høyere prioriterte oppgaver, og konsekvensene av dette.
3. Oversikt over utgifter per virksomhetsområde/hovedområde for årene 2015 (regnskapstall), 2016 (gjeldende budsjett) og 2017 (gitt dagens ramme).

Risikovurdering

Etaten skal vurdere risiko som ledd i sin interne styring, jf. økonomiregelverket og hovedinstruksen. Arbeid med strategiplaner, ressursdisponering og større utviklingstiltak i etaten skal alltid bygge på risikovurderinger.

Departementet ber etaten legge fram en overordnet vurdering av risiko knyttet til:

- Måloppnåelse
- Effektiv bruk av ressurser
- Pålitelig rapportering
- Etterlevelse av lover og regler

Der hvor risiko vurderes som høy eller kritisk, skal grunnlaget for vurderingen utdypes. Det skal benyttes systematiske metoder for å beskrive sannsynlighet og konsekvens i de enkelte risikovurderingene. Dette er viktig for å kunne avstemme risikotoleranse mellom departement og etat. Videre skal årsaken til risikoen identifiseres og risikoreduserende tiltak beskrives.

I tillegg bes etaten å kommentere dersom det er kjennskap til fremtidige hendelser i påfølgende år som kan påvirke de enkelte risikovurderingene.

Status økonomi og ev. innspill til omdisponeringer og tilleggsbevilgninger høstsesjon 2016

Departementet ber etaten legge fram en statusrapport om budsjettsituasjonen per 31. august. I tillegg vil departementet underveis vurdere behovet for hyppigere økonomirapportering enn det styringskalenderen legger opp til. Rapportene skal være basert på statsregnskapet. I rapporten skal det for hver kap./post gå fram:

- Disponibelt beløp (saldert budsjett, endringer i bevilgning gjennom året, refusjoner/merinntekter).
- Regnskapsført i statsregnskapet per 31. august.
- Prognose for hele året.
- Kommentarer til eventuelle vesentlige avvik mellom disponibelt beløp og regnskapsført.

Rapporten per 31. august skal også omfatte eventuelle innspill til omdisponeringer og tilleggsbevilgninger som bør fremmes i høstsesjonen. Krav til eventuelle innspill følger av punkt ovenfor om eventuelle innspill til omdisponeringer og tilleggsbevilgninger i vårsesjonen.

Innspill til store satsinger 2018

Som et ledd i departementets arbeid med innspill til materiale til regjeringens første budsjettkonferanse, ber departementet om eventuelle innspill til større satsinger. Departementet ber om at eventuelle innspill inneholder følgende informasjon:

Benevning av satsingsforslag *(mill. kroner)*

Kort oppsummering av satsingsforslaget.

- 2-5 linjer og maks 1/2 side.
- Tiltakets formål og varighet.
- Utgifter i 2018 og påfølgende år.

Tilleggsopplysninger:

- Nærmere utdyping av satsingsforslaget.
- Bakgrunn og behov for tiltaket.
- Oppsummering av konkrete resultater som tiltaket forventes å gi.
- En oversiktlig framstilling av de økonomiske og administrative konsekvensene av tiltaket. I den sammenheng må det redegjøres for alle relevante forutsetninger og beregninger. Alle tallstørrelser må settes opp på en logisk og etterprøvable måte.
- Tiltakets samfunnsøkonomiske lønnsomhet tallfestes så langt det er mulig.

- Flerårige budsjettkonsekvenser for årene 2019-2021 for hvert enkelt satsingsforslag. Hvis tiltaket berører flere kapitler og poster, settes dette opp i en oversiktlig tabell.
- En beskrivelse av hvordan resultatoppfølgingen skal foregå.
- Dersom tiltaket antas å gi innsparinger over tid, må en konkret gevinstrealiseringsplan beskrives.

Dersom relevant, skal følgende inngå:

- Gjennomført/planlagt utredningsprosess bak forslaget, herunder kontakt med berørte parter.
- Beregning av eventuell kommunal medfinansiering, jf. punkt 6.1 i R-9/2012.
- En framstilling av sektorovergripende forslag som er koordinert mellom berørte departementer.

VEDLEGG 3: FULLMAKTER 2016

Fullmakter i henhold til bevilgningsreglementet

Bevilgningsreglementet har bestemmelser om unntak fra de hovedprinsipper som reglementet ellers er basert på. Vilkår for bruk av unntaksbestemmelsene er redegjort for i Finansdepartementets rundskriv R-110, sist oppdatert 25.11.2013. Det vises også til veileder for statlig budsjettarbeid utgitt av Finansdepartementet (R-0634 B), som forklarer budsjett-fullmaktene nærmere.

Nærings- og fiskeridepartementet delegerer med dette følgende for 2016:

- Fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester ut over budsjettåret, jf.pkt 2.3 i rundskriv R-110/2013, forutsatt at eventuelle avtaler inngås innenfor rammen av [*Instruks om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor*](#), fastsatt 20. januar 2012 og sist endret 29. mai 2015.
- Valutakonto, unntak fra bestemmelse i økonomistyringsreglementet, jf. brev fra Direktorat for økonomistyring 09.12.2014 (ref:14/8992-2).

Departementet tar forbehold om at fullmaktene kan inndras dersom de ikke benyttes i overensstemmelse med kravene i rundskriv 110 og brev fra Direktorat for økonomistyring 09.12.2014.

Administrative fullmakter

Det vises til følgende:

- Nærings- og handelsdepartementets (NHDs) brev av 06.12.04 om ikrafttredelse av Norsk Romsenters personalreglement med virkning fra samme dato.
- NHDs brev av 10.03.05 om delegering av administrative bestemmelser i forbindelse med teletjenester, flytting til utlandet, oppholdsgodtgjøring mv. til deltakere ved kortvarige kurs, konferanser mv. og ansvar og garanti for statens oppkrevere og regnskapsførere.
- NHDs brev av 16.03.06 om delegering av fullmakt vedrørende kompensasjon for arbeids- og reisetid for tjenestereiser i utlandet.